

Kulni postmodernistički
roman – šokantan spoj nasilja,
tabua i mračnog erotizma

DŽ. G. BALARD

SUDAR

**BIBLIOTEKA
AVANTURA REČI**

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala

J. G. Ballard

“Crash”

Copyright © J. G. Ballard 1973

Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Dizajn korice:

Dragan Bibin

Copyright © Čarobna knjiga 2011.

ISBN 978-86-7702-182-5

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača.

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga

Beograd 2011.

Džejms Grejam
Balard

SUDAR

Preveli
Tijana Parezanović
i Milan Marković

Čarobna
knjiga

UVOD

BRAK razuma i košmara koji je dominirao dvadesetim vekom doveo je do rađanja jednog sve manje definisanog sveta. Diljem pejzaža komunikacija kreću se aveti zlokobne tehnologije i snova koji se mogu kupiti novcem. Termonuklearno naoružanje i reklame za gazirane sokove koegzistiraju u preterano osvetljenom kraljevstvu kojim vladaju reklamiranje i pseudodogađaji, nauka i pornografija. Našim životima caruju dva najznačajnija lajtmotiva dvadesetog veka – seks i paranoja.

Hteli – ne hteli, sve više moramo da revidiramo svoje koncepte prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Baš kao što je prošlost, u društvenom i psihološkom smislu, postala žrtvom Hirošime i atomskog doba, tako i budućnost polako prestaje da postoji jer je proždire svaštojed zvani sadašnjost. Mi smo budućnost pripojili sadašnjosti kao samo jednu od mnoštva mogućnosti koje nam se otvaraju. Mogućnosti se oko nas umnožavaju, a mi živimo u gotovo infantilnom svetu gde se svaka potražnja, svaka mogućnost, bilo da je u vezi s načinom života, putovanjem, seksualnim ulogama i identitetima, može istog trena zadovoljiti.

Povrh toga, rekao bih da se tokom prethodnih decenija ravnoteža između fikcije i stvarnosti značajno pomerila. Sve više su njihove uloge zamenjene. Živimo u svetu kojim vladaju fikcije svih vrsta – masovna proizvodnja, reklamiranje, politika

koja se vodi kao ogranak reklamiranja, prisvajanje svake originalne reakcije na neko iskustvo od strane televizije. Mi živimo na stranicama ogromnog romana. Sve je manje i manje neophodno da pisac izmišlja fiktivni sadržaj svog romana. Fikcija je već oko nas. Zadatak pisca jeste da izmisli realnost.

U prošlosti smo uvek pretpostavljali da spoljni svet oko nas predstavlja stvarnost, koliko god da je ona zbrkana ili nesigurna, a da unutrašnji svet našeg uma – naši snovi, nadanja, ambicije – predstavlja domen fantazije i imaginacije. Čini mi se da su te uloge zamenjene. Najrazboritiji i najefikasniji metod postupanja u svetu oko nas jeste da se pretpostavi kako je posredi sušta fikcija – nasuprot tome, ono zrnce realnosti koje nam je preostalo nalazi se u našim glavama. Frojdova klasična distinkcija između latentnog i manifestnog sadržaja snova, između očiglednog i stvarnog, danas se mora primeniti na spoljni svet takozvane realnosti.

Kada se uzmu u obzir te transformacije, koji je to onda glavni zadatak s kojim se pisac suočava? Da li on i dalje može koristiti tehnike i perspektive klasičnog romana iz devetnaestog veka, koje uključuju linearnu naraciju, odmerenu hronologiju, velmože koji na impresivan način vladaju svojim posedom u izdašnim prostornim i vremenskim okvirima? Da li su njegove teme uzroci za formiranje ličnosti i karaktera uronjeni duboko u prošlost, ležerno proučavanje korenova, ispitivanje najsubtilnijih nijansi društvenog ponašanja i ličnih odnosa? Da li pisac i dalje ima moralno ovlašćenje da izmišlja samodovoljni i u sebe zatvoreni svet, da gospodari nad svojim likovima kao islednik koji zna sve odgovore unapred? Može li da izostavi sve što ne želi da razume, uključujući i svoje motive, predrasude i poremećaje svoje psihe?

Lično osećam da su se uloga pisca i njegova ovlašćenja da dela promenili iz korena. Osećam da, u izvesnom smislu, pisac ništa više ne zna. On nema moralni stav. On čitaocima nudi sadržaj sopstvene glave, niz mogućnosti i maštovitih rešenja. On ima ulogu naučnika, bilo na safariju ili u svojoj laboratoriji, koji se suočava s nepoznatom teritorijom ili subjektom. Sve što mu preostaje jeste da iznađe različite hipoteze i proba njihovo važenje u susretu s činjenicama.

Sudar je takva knjiga, metafora dovedena do krajnosti da bi se njome opisala krajnost, kutija puna očajničkih mera koje se koriste samo u ekstremnoj krizi. *Sudar* se, naravno, ne bavi nekom imaginarnom katastrofom, koliko god ona bila neizbežna, već kataklizmom pandemijskih razmera koja svake godine ubije stotine hiljada, a osakati milione ljudi. Da li u automobilskom sudaru mi na zlokoban način naslućujemo košmarni brak seksa i tehnologije? Da li je savremena tehnologija kadra da dirne u poremećaje naše psihe na načine o kojima do sada nismo mogli ni da sanjamo? Da li nam to zauzdavanje naše prirodene perversnosti na bilo koji zamislivi način može biti od koristi? Da li se iza svega krije izopačena logika moćnija od one koju razum nalaže?

Kroz čitav tok romana *Sudar*, ja sam automobil koristio ne samo kao seksualnu sliku već kao potpunu metaforu čovekovog života u društvu današnjice. Budući takav, ovaj roman ima političku ulogu koja je sasvim nezavisna od njegovog seksualnog sadržaja, ali ja i dalje volim da mislim kako je *Sudar* prvi pornografski roman zasnovan na tehnologiji. Na neki način, pornografija je najpolitičkiji od svih književnih žanrova i bavi se načinima na koje iskorišćavamo i izrabljujemo jedni druge, na najneposredniji i najbezočniji način.

Nepotrebno je reći da je krajnja uloga romana *Sudar* da opomene, da bude upozorenje protiv tog brutalnog, erotiĉnog i previše osvetljenog kraljevstva koje nas sve jaĉe i jaĉe mami s margina tehnološkog pejzaža.

Džejms Grejam Balard
1995.

1

U SVOM POSLEDNJEM SUDARU, juče je poginuo Von. Tokom našeg prijateljstva, on je uvežbao svoju smrt u mnogim sudarima, ali ovo je bio jedini put da je posredi bio nesrećan slučaj. Dok ga je vozio u zagrljaj sudara s limuzinom koja je pripadala poznatoj filmskoj glumici, njegov automobil je preskočio ogradu nadvožnjaka na londonskom aerodromu i proleteo kroz krov aerodromskog autobusa punog putnika. Kao da je sunce prokrvarilo, smrskana tela ljudi koji su uplatili turističke aranžmane još su ležala po plastičnim sedištima kada sam se, sat kasnije, progurao kroz pojas policijskih istražitelja. Dok je držala svog vozača podruku, filmska glumica Elizabet Tejlor, s kojom je Von već toliko meseci sanjao da će umreti, stajala je jedina obasjana rotacionim svetlima kola hitne pomoći. Kada sam kleknuo pored Vonovog tela, ona je ruku na kojoj je nosila rukavicu položila na grlo.

Da li je bila kadra da u položaju njegovog tela pročita jednačinu smrti koju je Von izveo za nju? U poslednjim nedeljama svoga života, Von nije mislio ni na šta drugo do na njenu smrt, krunisanje ranama koje je inscenirao s posvećenošću dvorskog ceremonijalmajstera. U njegovom stanu u blizini filmskog studija u Šepertonu, zidovi su bili oblepljeni fotografijama koje je, svakog jutra kada je ona napuštala svoj londonski hotel,

snimao foto-aparatom sa uveličavajućim sočivom s pešačkih mostića koji su se protezali preko auto-puteva što vode na zapad, i s krova višespratne garaže koja je pripadala studiju. Uveličane pojedinosti njenih kolena i šaka, unutrašnjosti njenih butina i levog ugla njenih usana uz nelagodu sam pripremao za Vona na mašini za foto-kopiranje u svojoj kancelariji, a zatim sam mu predavao pakete s tim slikama kao da je posredi smrtna presuda u ratama. Posmatrao sam ga u njegovom stanu kako slike pojedinosti njenog tela pripaja fotografijama grotesknih rana iz udžbenika za plastičnu hirurgiju.

Vonovu viziju sudara s glumicom opsedale su slike mnogih udaraca i rana: sudari uništenog hroma i urušenih pregrada njihovih dvaju automobila koja se čeono susreću u složenim sudarima što se unedogled ponavljaju na usporenom snimku; istovetne rane na njihovim telima; prizor vetrobranskog stakla koje se poput glazure rasulo oko njenog lica kada je probila njegovu zatamnjenju plohu kao kakva Afroditu, u smrti rođena; višestruki prelomi njihovih butnih kostiju nagnječenih ručnom kočnicom, a iznad svega – rane na njihovim genitalijama, njena materica probijena heraldičkim rogom medaljona s logom proizvođača, njegova sperma kako se proliva preko svetlećih kazaljki koje zauvek pokazuju poslednje vrednosti temperature motora i nivoa goriva u rezervoaru.

Jedino tada, dok mi je opisivao taj poslednji sudar, Von je bio miran. O tim ranama i sudarima je pripovedao sa erotskom nežnošću svojstvenom dugo razdvojenim ljubavnicima. Dok je u svom stanu preturao po fotografijama, okrenuo mi se postrance, a ja sam zanemio pred prizorom njegovih otežalih prepona dok se iz profila nazirao gotovo uspravan penis. Znao je da ga nikada neću napustiti sve dok me bude dražio svojom

seksualnošću, a njom se koristio nehajno kao da je to nešto čega se svakog časa može otarasiti.

Pre deset dana, kada je ukrao moj auto iz garaže u stambenoj zgradi u kojoj živim, Von je jurnuo uz kosi betonski prilaz; gadna mašina kao da je izletela iz klopke. Juče je njegovo telo ležalo obasjano policijskim reflektorima u podnožju nadvožnjaka, zastrto tananom čipkom krvi. Položaj prelomljenih nogu i ruku i krvave geometrijske šare na njegovom licu kao da su bili parodija fotografija povreda u saobraćajnim udesima kojima behu prekriveni zidovi njegovog stana. Poslednji put sam pogledao ogromnu izbočinu na njegovim preponama, nakvašenu krvlju. Dvadeset metara dalje, osvetljena rotacionim svetlom, glumica se držala na nogama oslanjajući se na vozačevu ruku. Von je maštao da umre u trenutku kada ona doživljava orgazam.

Pre nego što je umro, Von je učestvovao u mnogobrojnim sudarima. Kada pomislim na Vona, vidim ga u ukradenim automobilima koje je vozio i ošteti, vidim površine deformisanog metala i plastike koje ga zauvek stišću u svom zagrljaju. Dva meseca ranije, zatekao sam ga na donjem nivou aerodromskog nadvožnjaka, nakon što je okončao prvu probu sopstvene smrti. Neki taksista je pomagao dvema potresenim stjuardesama da izađu iz malog auta u koji se Von zakucio kada je naglo izleteo iz čeljusti skrivenog prilaznog puta. Dok sam pritrčavao Vonu, videh ga kroz naprsli vetrobran belog kabrioleta koji je ukrao s parkirališta prekoookeanskog terminala. Izmoreno lice i isečene usne bili su mu osvetljeni isprelamanim dugama. Iščupao sam ulubljena suvozačka vrata iz okvira. Von je sedeo na sedištu koje je bilo prekriveno staklom i zadovoljno posmatrao svoj stav. Šake, koje je držao pokraj tela okrenuvši

dlanove nagore, bile su mu prelivene krvlju iz rana na čašicama kolena. Osmotrio je fleke od povraćanja na reverima kožne jakne koju je nosio, pa je posegnuo rukom i dodirnuo klobuke sperme koja se zalepila za instrument-tablu. Pokušao sam da ga izvučem iz kola, ali čvrsti guzovi behu mu stisnuti kao da se napinjao da iscedi i poslednju kap tečnosti iz semovoda. Na sedištu pokraj njega ležale su pocepane fotografije filmske glumice koje sam tog jutra kopirao za njega u svojoj kancelariji. Uveličani odsecci usne i obrve, lakta i dekoltea činili su poderani mozaik.

Za Vona su sudari automobila sklopili večni brak s njegovom seksualnošću. Noću ga se setim kakav je bio u društvu nervoznih devojaka na smrskanim zadnjim sedištima automobila na auto-otpadu, i fotografija na kojima su u neudobnim seksualnim pozama. Njihova zgrčena lica i butine osvetljeni su blicem njegovog polaroida, poput zbunjenih preživelih žrtava potapanja podmornice. Te kurve u pokušaju koje je Von upoznao u aerodromskim kafeima i supermarketima koji su radili čitavu noć bile su najbliži rod pacijentima prikazanim u njegovim hirurškim udžbenicima. Tokom promišljenog udvaranja povređenim ženama, Vona su opsedali buboni izazvani malignim edemom, povrede lica i genitalne rane.

Uz Vona sam spoznao pravi značaj automobilskih sudara, značenje iščašenja vrata i prevrtanja automobila, ekstazu čeonog sudara. Zajedno smo posetili Laboratoriju za ispitivanje puteva tridesetak kilometara zapadno od Londona, gde smo gledali kalibrirana vozila kako udaraju u betonske blokove. Kasnije je, u svom stanu, Von puštao usporene snimke probnih sudara

koje je snimao kino-kamerom. Dok smo sedeli na podnim jastucima, gledali smo kako nemi udari trepere na zidu iznad naših glava. Mnogobrojni prizori automobila koji se razbijaju prvo su me umirivali, a zatim su počeli da me uzbuđuju. Dok sam se sam vozikao auto-putem, obasjan žutim sjajem natrijumskih svetiljki, zamišljao sam sebe za volanom tih vozila koja se sudaraju.

Tokom meseci koji su usledili, Von i ja smo proveli mnoge sate u vožnji ekspresnim auto-putevima duž severnog oboda aerodroma. Za mirnih letnjih večeri, ti brzi bulevari su postajali zona košmarnih sudara. Slušajući policijsku stanicu na Vonovom radiju, mi smo se vozili od jedne nesreće do druge. Često bismo zastali pred elektrolučnim reflektorima koji su šarali po poprištima velikih sudara, pa bismo posmatrali vatrogasce i policijske tehničare kako barataju acetilenskim bakljama i čekrkom ne bi li oslobodili besvesne supruge zarobljene ispod svojih mrtvih muževa, ili čekali da vidimo kako neki doktor koji se slučajno tu zatekao pokušava da izvuče čoveka na samrti prikovanog ispod prevrnutog kamiona. Ponekad bi Vona izgurali drugi posmatrač, ili bi se s nekim bolničarem otimao oko svojih kamera. Iznad svega, Von je čekao na čone udare u betonske stubove nadvožnjakâ, u kojima se između smrskanog automobila ostavljenog na ivici trave i spokojne skulpture od betona stvara melanholična veza.

Jednom prilikom smo prvi pristigli do razlupanih kola koja je vozila povređena žena. Sredovečna kasirka iz aerodromskog fri-šopa nesigurno je sedela u razvaljenoj kabini automobila, dok su komadići zatamnjenog vetrobranskog stakla, usađeni u njeno čelo, blistali kao dragulji. Dok se policijski auto

približavao, a njegova alarmna sirena pulsirala duž auto-puta iznad nas, Von je otrčao po svoj foto-aparat i blic. Skinuo sam kravatu i bespomoćno počeo da tražim povrede na toj ženi. Ona je ćutke piljila u mene, postrance opružena preko sedišta. Gledao sam kako joj belu bluzu natapa krv. Kada je Von snimio i poslednju fotografiju, kleknuo je u autu i pažljivo obuhvatio njeno lice rukama, pa joj je nešto šapnuo na uvo. Udruženim snagama smo pomogli bolničarima da podignu ženu na nosila.

Dok smo putovali do Vonovog stana, on je primetio kurvku sa aerodroma kako stoji u dvorištu restorana koji se nalazio pokraj auto-puta; radila je kao razvodnica u bioskopu s nepunim radnim vremenom i stalno brinula zbog pokvarenog slušnog aparata koji je nosio njen mali sin. Dok su sedeli iza mene, žalila se Vonu kako ja vozim nervozno, ali on je odsutnim pogledom posmatrao njene pokrete, gotovo je ohrabrujući da gestikulira rukama i kolenima. Na napuštenom krovu višespratnog parkirališta u Northoltu, čekao sam pored balustrade. Von je na zadnjem sedištu auta namestio njene udove u položaj u kom je ležala kasirka na samrti. Pri odblesku farova automobila koji su prolazili, video sam njegovo snažno telo kako se nadvija nad njenim u čitavom nizu stilizovanih poza.

Von mi je podrobno izložio svaku svoju opsesiju u vezi s tajanstvenom erotičnošću povreda: perversnu logiku instrument-tabli zalivenih krvlju, sigurnosnih pojaseva umazanih izmetom, štitnika za oči umrljanih moždanim tkivom. U Vonu je svaki novi automobilski sudar izazivao struju uzbuđenja, usled složene geometrije ulubljenog blatobrana, neočekivane varijacije u

načinu na koji se polomila rešetka hladnjaka, grotesknog načina na koji se instrument-tabla srušila na prepone vozača kao da je posredi mašina programirana da izvodi felacio. Intimno vreme i prostor jednog ljudskog bića okamenjeni su zauvek u toj mreži hromiranih sečiva i zamućenog stakla.

Nedelju dana nakon što je kasirka sahranjena, dok smo se tokom noći vozili duž zapadnog oboda aerodroma, Von je počeo da krivuda ivicom puta i udario je velikog psa mešanca. Udar njegovog tela, kao vatirani malj, i kiša stakla koja nas je zasula kada je životinja odletela preko krova uverili su me da ćemo poginuti u saobraćajnoj nesreći. Von nijednog trenutka nije zakočio. Gledao sam ga kako sve brže juri dalje, lica punog ožiljaka pribijenog uz probijeni vetrobran, i kako besno otresa perle od zamućenog stakla sa svojih obraza. Njegovi izlivi nasilja su postali već do te mere nasumični da ja nisam bio ništa više od zarobljenog posmatrača. Ipak mi je sledećeg jutra, na krovu aerodromskog parkirališta gde smo ostavili auto, Von bez reči pokazao duboka ulubljenja na haubi i krovu. Piljio je u avion pun turista koji se dizao ka zapadnom nebu dok mu je na bledom licu bio mrgodni izraz kao kod zamišljenog deteta. Duge trouglaste brazde na kolima nastale su usled smrti nepoznatog stvora, čiji se izgubljeni identitet utopio u geometriji tog vozila. Koliko je tek velika misterija koju nosi smrt nas samih, ili smrt slavnih i moćnih?

Čak je i ta prva smrt izgledala bojažljivo u poređenju s drugima u kojima je Von učestvovao, kao i sa onim izmaštanim koje su mu ispunjavale misli. U pokušajima da se iscrpe, Von je sačinio zastrašujući almanah izmišljenih automobilskih katastrofa i sumanutih povreda – s plućima starijih ljudi

probijenim ručkom na vratima, grudnim koševima mladih žena probodenim osovinom volana, obrazima zgodnih mladića koji su probušeni hromiranom kvačicom na leptir-staklu. Za njega su te rane predstavljale ključ nove seksualnosti koja se rađa iz izopačene tehnike. Slike tih rana su visile u galeriji njegovog uma poput eksponata u muzeju klanja.

Kada sad pomislim na Vona kako se davi u sopstvenoj krvi obasjan policijskim reflektorima, setim se bezbrojnih izmišljenih nesreća koje mi je opisivao dok smo se vozicali auto-putem oko aerodroma. Sanjao je o ambadorskim limuzinama koje udaraju u upredene tankere s butanom, o taksi vozilima punim dece u slavljeničkom raspoloženju koja se čeonu sudaraju, osvetljena bleštavim odsjajem izloga napuštenih supermarketa. Sanjao je o otuđenoj braći i sestrama kojima se igrom slučaja putevi ukrštaju u nekom sudaru na prilaznom drumu petrohemijske fabrike, gde nesvesni incest postaje eksplicitan u sudaru metala, u njihovom moždanom tkivu, krvavom i rascvetalom ispod aluminizirane kompresione komore i reaktora. Von je izmišljao teške sudare otpozadi čiji su učesnici zakleti neprijatelji, kad benzin što gori u jarku pored puta i boja koja sagoreva na mutnoj sunčevoj svetlosti provincijskog grada proslavljaju smrt omražene osobe. Zamišljao je posebne sudare u kojima učestvuju odbegli kriminalci, hotelske recepcionarke na pauzi koje ostaju zarobljene između volana i krila svojih ljubavnika koje su zadovoljavale rukom. Razmišljao je o sudarima parova na medenom mesecu koji i dalje sede zajedno nakon udara u zadnji trap tankera za prevoz šećera. Razmišljao je o najapstraktnijem od svih mogućih načina da se umre: o sudarima dizajnera automobila, koji su povređeni u svojim automobilima s promiskuitetnim laboratorijskim tehničarkama.

Von je razradio bezbroj varijacija tih sudara, razmatrajući prvo ponavljanje čeonih sudara: čovek koji je seksualno zlostavljao decu i prezaposleni doktor više puta su odigrali svoju smrt, prvo u čeonom sudaru, zatim s prevrtanjem; prostitutka u penziji se zakucavala u betonski parapet auto-puta, njeno gojazno telo je izletalo kroz polomljeni vetrobran, a utroba zašla u menopauzu cepala se na hromiranoj maskoti na haubi. Njena krv bi se prosula preko betonskog nasipa čija se belina ističe pri večernjoj svetlosti, i do kraja života bi ostala urezana u sećanje policijskog mehaničara koji je odneo delove njenog tela u žutoj plastičnoj kesi. U drugoj verziji, Von je video kako je na proširenju auto-puta gde se toči gorivo udara kamion koji ide u rikverc, drobeći je o vozačka vrata njenog automobila dok se ona saginje da zaveže desnu cipelu, i kako se konture njenog tela stapaju s krvavim kalupom prozora na vratima. Video ju je kako leti kroz ogradu nadvožnjaka i umire onako kako će i sam Von kasnije umreti, probijajući krov aerodromskog autobusa, u kome se prtljag dopadljivih odredišta množi s večnim odredištem te kratkovide žene srednjih godina. Video je kako je udara taksi dok izlazi iz kola da se olakša u klozetu pored puta i kako njeno telo odleće trideset metara dalje, praćeno kapljicama krvi i mokraće.

Sada razmišljam o drugim sudarima koje smo zamišljali, o apsurdnim smrtima povređenih, osakaćenih i izbezumljenih. Razmišljam o sudarima psihopata, neverljivim nesrećama izvedenim ozlojeđeno i s gađenjem prema samom sebi, nasilnim višestrukim sudarima izvedenim u ukradenim automobilima, predveče, na auto-putevima punim umornih kancelarijskih službenika. Razmišljam o apsurdnim sudarima neurasteničnih domaćica koje se vraćaju iz klinika za venerične bolesti i udaraju

parkirane automobile u glavnim ulicama predgrađa. Razmišljam o sudarima uzbuđenih šizofreničara koji se zakucavaju pravo u čelo kamioneta neke vešernice koji je stao u jednosmernoj ulici; o manično-depresivnim ljudima koje neko smrska dok na nekom uključenju za auto-put izvode bespotrebni zaokret od sto osamdeset stepeni; o zlosrećnim paranoicima koji u punoj brzini udaraju u zid od cigala na kraju neke dobro poznate slepe ulice; o sadistički nastrojenim glavnim sestrama koje ostaju bez glave u prevrnutim kolima nakon sudara na nekoj složenoj petlji; o lezbijkama – šeficama u supermarketima, koje gore do smrti u razvaljenim olupinama svojih patuljastih automobila pred stoičkim pogledima sredovečnih vatrogasaca; o autističnoj deci masakriranoj u udarima sa zadnje strane, sa očima koje u smrti izgledaju manje ranjeno nego za života; o autobusima punim mentalno zaostalih koji se stoički dave u industrijskim kanalima pokraj puta.

Mnogo pre nego što je Von poginuo, ja sam počeo da razmišljam o sopstvenoj smrti. S kim bih umro, i u kojoj ulozi – psihopate, neurastenika, odbeglog kriminalca? Von je neprekidno sanjario o smrtima poznatih, izmišljajući za njih sudare koji se nisu odigrali. Ispredao je složene fantazije oko smrti Džejsa Dina i Albera Kamija, Džejn Mensfild i Džona Kenedija. Njegova mašta bila je streljište, a mete slike filmskih glumica, političara, tajkuna i direktora televizijskih stanica. Von ih je svuda pratio sa svojim foto-aparatom, čije je uveličavajuće sočivo vrebalo s platforme prekookeanskog terminala na aerodromu, s balkona hotelskog međusprata i parkirališta filmskog studija. Za svakoga od njih je Von osmislio najprikladniju smrt u automobilu. Onasis i njegova žena umreće u replici atentata na Džona Kenedija. Regana je

video u složenom sudaru otpozadi, kako gine stilizovanom smrću koja je odražavala Vonovu opsednutost Reganovim genitalijama, kao što je bio opsednut i zamamnim prelaženjem Venerinog brežuljka poznate glumice preko vinilnih presvlaka na sedištima iznajmljene limuzine.

Nakon njegovog poslednjeg pokušaja da ubije svoju suprugu Ketrin, znao sam da se Von napokon zatvorio u sopstvenu glavu. U tom preterano osvetljenom carstvu kojim su vladali nasilje i tehnika, on se sada bez prekida vozio sto pedeset kilometara na sat praznim drumom, prolazio pored napuštenih benzinskih pumpi na obroncima prostranih polja i čekao da susretne jedan jedini automobil. U svom umu, Von je video kako čitav svet umire u simultanim automobilskim katastrofama, gde se milioni vozila zakucavaju jedno u drugo u konačnom spoju genitalnih izlučevina i tečnosti za hlađenje motora.

Sećam se svog prvog manjeg sudara na parkiralištu pustog hotela. Pošto nas je policijska patrola uznemirila, prisilili smo sebe da obavimo seks na brzaka. Dok sam vozio auto u rikverc kako bih izašao s parkinga, udario sam u neobeleženo drvo. Ketrin mi se ispovala po sedištu. Ta lokva povračke sa ugrušcima krvi nalik na tečne rubine, žitka i suptilna kao i sve drugo što Ketrin proizvodi, i dalje za mene predstavlja esenciju erotskog delirijuma automobilskog sudara, uzbudljivija mi je od njene rektalne i vaginalne sluzi, fina kao izmet vilinske kraljice, ili kao majušni mehurići tečnosti koji se skupljaju ispod luka njenih kontaktnih sočiva. U bazenčiću te čarobne fontane koja je brizgala iz njenog grla poput vode koja retko poteče s nekog dalekog i tajanstvenog svetog mesta, u ogledalu od krvi, sperme i povračke, ja sam ugledao svoj odraz, pročišćen u ustima čiji

su obrisi tek nekoliko minuta ranije nepokolebljivo klizili duž mog penisa.

Sada kada je Von mrtav, mi ćemo otići zajedno sa ostalima koji su se oko njega okupljali, poput gomile koju privlači povređeni bogalj čiji izobličeni položaj krije tajne formule njihovih umova i života. Svi mi koji smo poznavali Vona prihvatamo perverznu erotičnost automobilskog sudara, bolnu kao izvlačenje ogoljenog organa kroz otvor hirurške rane. Gledao sam parove u kopulaciji kako se noću kreću mračnim auto-putevima, muškarce i žene na rubu orgazma u automobilima koji ubrzavaju poskakujući u zamamnim trzajima ka treperavoj svetlosti farova nadolazeće kolone vozila. Mladiće koji su sami za volanima svojih prvih automobila kupljenih na otpadima, gotovo olupina, i masturbiraju dok se na izlizanim gumama voze bez cilja. Nakon za dlaku izbegnutog sudara na nekoj raskrsnici, sperma popraska naprsli merač brzine. Sasušeni talog te iste sperme kasnije obriše nalakirana kosa prve devojke koja mu legne na krilo sa usnama na njegovom penisu, dok on s jednom rukom na volanu goni auto kroz tamu ka saobraćajnoj petlji s više nivoa, krzajući usput zadnja vrata zglobnog kamiona natovarenog televizorima u boji; od škripe kočnica, sperma počinje da šiklja iz njega dok levom rukom titra njen klitoris privodeći je orgazmu, a farovi kamiona, upozoravajući ga, bleskaju u njegovom retrovizoru. Još kasnije, on posmatra kako prijatelj opšti s nekom tinejdžerkom na zadnjem sedištu. Masna ruka auto-mehaničara otkriva njenu zadnjicu i podiže je ka billboardima koji proleću pored njih. Mokri asfalt auto-puta nestaje pod njima, praćen svetlošću farova i krikom kočnica. Njegov penis se sjaji iznad devojke kada ga pobija u iskrzanu

sintetiku krova automobila i ostavlja trag svoje smegme na žutoj tkanini.

Poslednja ambulatna kola su otišla. Sat vremena ranije, odveli su filmsku zvezdu do njene limuzine. Na svetlosti predvečerja, na putu gde se sudar dogodio, beli beton ispod nadvožnjaka podseća na tajnu pistu s koje misteriozne mašine odleću ka metaliziranom nebu. Vonov stakleni avion odleteo je nekuda iznad glava posmatrača kojima je sada sve to dosadilo, te odlaze ka svojim kolima, iznad umornih policajaca koji sakupljaju smrskane kofere i torbe putnika iz autobusa. Pomislio sam na Vonovo telo, sada hladnije: njegova rektalna temperatura ima isti gradijent opadanja kao i kod drugih žrtava sudara. Na večernjem vazduhu, ti gradijenti su padali kao uzane ukrasne trake s gradskih poslovnih zgrada i stambenih blokova, a tako je opadala i temperatura tople sluzi filmske glumice u njenom apartmanu.

Odvezao sam se nazad ka aerodromu. Svetla duž Zapadne avenije su osvetljavala automobile u pokretu koji su se zajedno kretali na pokloničkom putovanju u slavu rana.

Džejsms Grejam Balard
SUDAR

Izdavač:
Čarobna knjiga

Za izdavača:
Borislav Pantić

Plasman:
021/439697

Lektura i korektura:
Nevena Bojičić

Prelom i priprema za štampu:
Dragan Bibin

Štampa:
Atelje, Sremska Kamenica

Tiraž:
1200

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111-31

BALARD, Džejsms Grejam, 1930-

Sudar / Džejsms Grejam Balard ; prevod: Tijana Parezanović i Milan Marković. - Beograd: Čarobna knjiga, 2011 (Sremska Kamenica:Atelje). - 254 str.; 21 cm. (Biblioteka: Avantura reči)

Prevod dela: "Crash"/ J. G. Ballard. - Tiraž. 1200

ISBN 978-86-7702-182-5
COBISS.SR-ID 185679372

Džejsms i Ketrin Balard su supružnici čiji se ljubavni život sveo na seks, zapravo na vanbračne afere koje ih međusobno uzbuđuju. Jednog dana, Džejsms izaziva sudar u kojem vozač drugog automobila gine, a njegova supruga, lekarka Helen Remington, koja je u toj nesreći povređena, leči se u istoj bolnici gde i Džejsms. Njih dvoje se nešto kasnije sreću na auto-otpadu, gde otkrivaju zajedničku fascinaciju automobilima i međusobnu seksualnu privlačnost. Pre toga su već upoznali Vona, neobičnog čoveka koji proučava automobilske nesreće. Von ne samo da oseća seksualno uzbuđenje pri smrtonosnoj vožnji i posmatranju povreda nastalih u sudarima već je i predvodnik svojevrsnog kulta ljudi koji su preživeli sudare i koji imaju iste sklonosti.

Šokantno, kontroverzno i perverzno delo *Sudar*, napisano 1973. godine, nije knjiga za svačiji senzibilitet. Roman na izvestan način slavi spoj seksualne pohote i smrti, i predstavlja ljubavni odnos između brzine i nasilja. Balard govori o doživljavanju saobraćajnih nesreća kao seksualnog fetiša, pri kojem se učesnici uzbuđuju kada ih posmatraju ili učestvuju u njima. Erotizam izopačenog je ključ novog vida seksualnosti, nastale iz uznemirujućeg uticaja tehnologije na moderno društvo.

„Moćno i originalno. Balard je jedan od najboljih britanskih romanopisaca.“
– Entoni Berdžes

„Jedan od retkih istinskih nadrealista izniklih na britanskom tlu, pisac zastrašujuće i nesvakidašnje mašte.“
– *Guardian*

Po ovom romanu je 1996. snimljen istoimeni kontroverzni film u režiji Dejvida Kronenberga.

Džejsms Grejam Balard (1930–2009) bio je engleski pisac romana i pripovedaka, istaknuti član tzv. *novog talasa* u žanru naučne fantastike. Najpoznatije knjige su mu *Sudar* i *Carstvo sunca* (1984), po kojem je snimljen film u režiji Stivena Spilberga. Časopis *Times* je 2008. godine Balarda stavio na listu „50 najvećih britanskih pisaca od 1945. godine“.

Čarobna knjiga
www.carobnaknjiga.com

ISBN 978-86-7702-182-5

9 788677 021825